

נחשים בישראל

Snakes in Israel

טבת התשע"ח • 12/2017 • 1033

מיישבים. הצבע הכללי הוא צהוב-בבב, חום בהיר או אפור. לאורך גוףו יש פס עקלתון חום עם שלוים כהים. לעומת פס העקלתון מופיע בצדיו הגורן יש כתמים מסוימים. בראשו רחב המצחואר באפוא ניכר על ראשו יש קששים קטינים. נפוץ בברית-גדרון מוגנים (כולל חלות) בחבל הים תיכוני ובספר המדבר, מהחרמון ועד אזור באר שבע שכיח בסביבה של יישובים חקלאיים, שם הוא נמשך למפרסים המצויים בולטים, מחסנים, רפתות וכו'. הצבע המציג אחראי לרובם הגודל של מקרים ההכחשה בישראל. בברית-החולות קיים נסיב הנוגד את האורן שלו, והוא ניתן לנגעים במידה הצורף.

כללי דמיות

בשיטה: מומלץ לנצל נעלים גבוהות, לא לשוחה יד למיקומות נסתרים מהען (בום ובלילה), ולנער ציוד ונעלים אחריו לינת שטה. באחור הבית: יש להימנע ככל שביתן מערימות גרים, גוראות, אבני וכו', ולשמור על סביבה נקייה משאריות מזון המושכות מכרסמים.

מפגש עם נחש

בשיטה: בפגש עם נחש בטבע, אפשרו לו למצוא את דרכו בלבד. אל התקרכו אליו ואל תנטו ללחוד אותו. בבית ונחצר: אם יש נחש בחצר או ביתך - יש לקרווא לולד נחשים מוססן. יש להרחיק ילדים ובעל-חיהם מהח Nash ולהשתדל לשומר על קשר עין אליו עד סוף הולך. רישומה של חומרים מוסכמים מתפרנסת באמצעות "ירשות הטבע והגנים". לעיתים שיורתי לידה ויתרינם על-ידי הרשות המקומית.

עזרה ראשונה במקורה של הכשת נחש

מה להעשה: להרגיע את הנגע, להשכיב אותו ממנוחה, ולפנות אותו לבית-חולות (גם אם הוא חש בטוב). בהכחשה בד ארגל ניתן לקבוע את האיבר (כמו במקורה של שבר). להסרה מהngeاع טבעוים, צמידים, שעון וכו'. אם יש אפשרות - רצוי לצלם את הרחש. מה לא להעשה: לא להתעורר או לזרוב או למצוץ את אזור ההכחשה; לא להסס את ליל-הדם באמצעות חום עורקים/orדים; לא להיניח קרח על מקום ההכחשה; לא לחטוא את מקום ההכחשה באלווה; לא לחתת לנגע שנייה חמה או אלכוהול; ולא לנוטות לתפוס את הנחש המכיש.

הנחיות אלה אינן מחייבות ייעוץ וטיפול רפואי.

בעם קירשנברג

עורק ומ"ל "טבע ישראלי"

ישראל יש עשור רב של מני זוחלים בשל מיקומה בין שלוש יבשות ומגון בת-הגדר של מינים בה. כמה מינים של זוחלים מצויים כאן, מתוכם ארבעים מי נחשים ובhem שעה מינים של נחשים ארכטיים. הנחשים הם מרכיב חשוב במערכות אקוּלוגיות וברשתת המזון - טורפים ונטרפים. הם טורפים כלוחים, דגים, עופות, יונקים קטנים ודו-חיים אחרים כולל חסרי חוליות, נמיות ובעל-חיהם מושגים. הנחשים משמשים טרף לציפורים, קיפודים, נמיות ובעל-חיהם מושגים. מלבד צמחיים בת-הגדר שביהם חיים נחשים בישראל, הם נפוצים הרבה גם מדריכות בכבישים, מפגעה של כלים חקלאים בשדות ווגם מפיעיות מכוונות רבות של בני-אדם.

כל הנחשים בישראל (וגם שאר מני הזוחלים) הם ערכי טבע מוגנים על-פי חוק ואון לפגוע בהם. יש חשיבות רבה לשימורם עליהם כחלק ממשימה על מערכות אקוּלוגיות בריאות.

ארבע-קן מובהק

Schokari Sand Racer (*Psammophis schokari*)

אורך: עד 120 ס"מ

נחש תת-ארט, ככלומר - בעל שני ארס אחוריות. הארס אינו מוחדר בהכחשה אלא גבשכה ממושכת. ארבע-קן מובהק, כמו יתר מיני הנחשים התת-ארטיסים המצויים בישראל, אינו מסוכן לאדם. הוא נחש דק וזריז, בעל מספר מופעים: ביצפון הארץ ובמרכז הארץ המופיע הנפוץ הוא של ארבעה פסי אורך כהום על רקע חום-צהוב; בדרום הנוף מופיע שבו פסי האורך דהויים או חסרים. בצדיו הראשי יש פס כהה (משני צדי העין). אחד מני הנחשים הבודדים בישראל, שלא הופיע תפוצה כל ארצית - מהחרמון ועד אלת. נפוץ בברית-החולות שמיים: פרוקי-רגליים, צוחלים, ציפורים ומכרסמים קטנים.

עטן שחור

Large Whip Snake (*Dolichophis jugularis*)

אורך: עד 250 ס"מ

נחש לא ארט, גדול וمبرיק אשר מופיע משתנה עם התבגרות. לולען שחור צעיר ושבע חום או אפור עם כתמים שחורים ולבנים. לבוגר (בדרך כל מעל 120 ס"מ) יש צבע שחור אחד. הולסת התחרתונה בהירה בשני המופיעים. ניזון מ מגוון בעל-חיהם: ציפורים, מכרסמים ועוד. נפוץ בשטחים חקלאיים, שבהם יש שפע של מזון עבורי, וכן גם נקטול רבות על-ידי כלים חקלאיים. נפוץ מהחרמון ועד אזור באר שבע בדרום.

ספע מצעי

Palestine Viper (*Daboia palaestinae*)

אורך: עד 135 ס"מ

נחש ארט. הצבע הוא המסתוק ביותר לאדם מכיוון מני הנחשים בישראל, בוגל עצמת הארט וכמוות ווגל שכיחותם באזוריים

עיצוב בולים, מעתפה וחותמת:

טובייה קורץ ורונן גולדברג

Stamps, FDC & Cancellation Design:
Tuvia Kurtz & Ronen Goldberg

Snakes in Israel

Israel is home to many different reptile species thanks to its location at the meeting point of three different continents and the wealth of habitats it provides. Some 100 reptile species make their homes here, among them approximately 40 species of snakes, nine of which are venomous.

Snakes are an important component in ecological systems and in the food chain of predators and prey. They feed on arthropods, fish, fowl, small mammals and other reptiles, including snakes, each species according to its size and abilities. Snakes are preyed upon by birds, hedgehogs, mongooses and other animals.

Snakes also face other dangers – dwindling numbers of habitats, accidents with vehicles on the roads and agricultural equipment in the fields, as well as intentional harm by humans. All the snakes and other reptile species in Israel are protected by law and it is illegal to harm them. It is imperative that they are kept safe, as part of ensuring healthy ecological systems.

Schokari Sand Racer (*Psammophis schokari*)

Length: to 120 cm

This is a rear fanged snake, i.e. it has venomous back teeth. The venom is not injected by a quick bite but rather through a prolonged bite. Like the other sub venomous snakes found in Israel, the Schokari Sand Racer is not hazardous to humans. It is thin and fast and has a number of different attributes: in the northern and central areas of the country it most commonly has four dark lengthwise stripes against a brownish-yellow background whereas the snakes in the south have faded lengthwise stripes or none at all. There is a dark stripe along the sides of the head, beside the eyes. This is one of the only snake species in Israel that can be found throughout the entire country, from Mt. Hermon in the north to Eilat in the south. It is common in different habitats, climbs on shrubs, walls, etc. It feeds on a wide range of animals: arthropods, reptiles, birds and small rodents.

Large Whip Snake (*Dolichophis jugularis*)

Length: to 250 cm

The Large Whip Snake is not venomous. It is large and shiny and its appearance changes when it reaches maturity. When young, this snake is brown or grey with black and white spots. The mature snake (usually more than 120 cm in length) is completely black. In both instances, the shade of the lower jaw is lighter than the body. It feeds on different animals: reptiles, birds, rodents and more. These snakes are commonly found in agricultural areas, where their food supply is abundant, thus they are frequently killed by farming equipment. Found from Mt. Hermon in the north to the Beer Sheva area in the south.

Palestine Viper (*Daboia palaestinae*)

Length: to 135 cm

The Viper is venomous and the most dangerous to humans of all the snake species found in Israel, due to the potency and quantity of its venom, as well as its prevalence in inhabited areas. Its background color is yellowish, light brown or grey, with a lengthwise zigzag stripe that is brown with dark edges. Sometimes this stripe appears broken. There are additional spots on the sides of the body. This snake's head is significantly wider than its neck and it has small scales. It is common in various habitats (including sand) in the Mediterranean region, from Mt. Hermon in the north to the Beer Sheva area in the

חותמת אירע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

south. It is prevalent around agricultural communities, where it is attracted to the rodents found in chicken coops, storerooms, cowsheds, etc. This Viper is responsible for the vast majority of cases in which humans are bitten in Israel. Hospitals have an antidote for its venom, which is given to the injured as needed.

Rules of Caution

In the field: high-top shoes are recommended; do not stick one's hand into concealed places (day or night); shake out equipment and shoes after spending the night outdoors.

In inhabited areas: avoid piles of pruned branches, scrap-iron, stones, etc. Keep the area clear of food scraps that attract rodents.

If You See a Snake

In the field: allow the snake to find its way by itself. Do not approach it or try to trap it.

At home or in the yard: call a trained snake catcher. Keep children and animals away from the snake and try to keep it in sight until the catcher arrives. A list of licensed snake catchers is posted on the Israel Nature and Parks Authority website. Some local authorities also provide snake catching services.

First Aid in Case of Snakebite

What to do: calm the injured person, lie them down and take them to the hospital (even if he/she feels well). If the bite is on the arm or leg, it is possible to put a splint on the limb (like in the case of a fracture). Remove any rings, bracelets, watch, etc. from the injured person. If possible, take a photo of the snake.

What not to do: do not cut or burn or suck the bitten area. Do not block the blood vessels with a tourniquet. Do not put ice on the bite site, do not sterilize the spot with alcohol, do not let the injured person drink hot liquids or alcohol. Do not try to catch the snake.

These guidelines do not replace medical consultation and treatment.

Noam Kirshenbaum

Editor and Publisher, Nature in Israel

הנפקה:	דצמבר 2017
מידת הבול (מ"מ):	ר 40 ג / ג 30 W
לה:	1066
בולים ב吉利ון:	9
שבלים ב吉利ון:	3
שיטות הדפסה:	אופסס
סימן אבטחה:	מיקרו-טקט
דפוס:	Joh. Enschede, The Netherlands